

พฤติกรรมและคุณภาพชีวิตของชาวญี่ปุ่นที่มาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่

Behavior and Quality of Life of Japanese Living Long Stay in Chiang Mai Province

ภณชิตา ทองพูล และ ศศิเพ็ญ พวงสายใจ

Phanthila Thongphul and Sasipen Phuangsaijai

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นเลือกมาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงพฤติกรรม คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจในการพำนักในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวญี่ปุ่นวัยหลังเกษียณและมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปที่พักแบบการพำนักระยะยาว(Long Stay)ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 200 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และวัดระดับความพึงพอใจโดยใช้ Likert - scale

ผลการศึกษาพบว่า ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะมาพำนักพร้อมกับคู่สมรส จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ก่อนเกษียณประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนหรือห้างร้าน มีรายได้เฉลี่ยก่อนเกษียณประมาณ 157,000 บาทต่อเดือน เมื่อเกษียณอายุส่วนใหญ่มีแหล่งรายได้จากเงินบำนาญ รายได้เฉลี่ยหลังเกษียณอายุประมาณ 85,000 บาทต่อเดือน ปัจจัยที่ส่งผลในการเลือกมาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด โดยปัจจัยผลักดันที่สำคัญที่สุดคือ ค่าครองชีพที่สูงในประเทศญี่ปุ่น รองลงมาคือ ความต้องการเริ่มชีวิตใหม่หลังเกษียณหรือต้องการใช้ชีวิตในต่างประเทศ ปัจจัยดึงดูด ที่สำคัญที่สุด คือ ค่าครองชีพของจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งต่ำกว่าที่ประเทศญี่ปุ่นมาก รองลงมาคือ มีสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมดีไม่แตกต่างจากประเทศญี่ปุ่น พฤติกรรมการพำนักในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เลือกที่พักเป็นคอนโดมิเนียม โดยนิยมพำนักบริเวณย่านช้างเผือก – สันติธรรม – ตลาดสมเพชร มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 47,000 บาทต่อเดือน เมื่อเปรียบเทียบการพำนักที่ญี่ปุ่นและเชียงใหม่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจในเชียงใหม่ดีกว่าญี่ปุ่น ขณะที่คุณภาพชีวิตด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความคุณภาพชีวิตทั้ง 3 ด้านนี้ในการพำนักที่ประเทศญี่ปุ่นดีกว่าเชียงใหม่ สำหรับความพึงพอใจในการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากในด้านที่พักอาศัย และพึงพอใจปานกลางในบริการสาธารณะ สภาพแวดล้อมของชุมชน และการติดต่อสื่อสาร

คำสำคัญ : พฤติกรรม คุณภาพชีวิต พำนักระยะยาว ชาวญี่ปุ่น เชียงใหม่

ABSTRACT

The objectives of the present study are to examine the factors inducing Japanese retirees to take long stay in Chiang Mai Province, to understand their consumer behaviors and quality of life, and to assess their satisfaction with their stay in Chiang Mai Province. The needed information for the investigation was collected by questionnaire survey from 200 samples of Japanese retirees aged above 50 years old, who have taken a long stay in Chiang Mai Province. The analysis was performed upon the results of descriptive statistics and Likert's scale rating of satisfaction.

From the background information, most of the samples live with spouse, with bachelor's degree, previously employed in private company or business store before retirement, earning averagely 157,000 baht monthly income while employed in Japan, and now having 85,000 baht average monthly income generally from pension. Both push and pull factors were the reasons for them to choose to stay in Chiang Mai for lengthy period. The most important push factor was the high cost of living in Japan followed by their desire to begin a new life after retirement in a foreign country. Meanwhile the primary pull factor was the much lower cost of living in Chiang Mai compared to Japan followed by the favorable climate and environmental condition in Chiang Mai which is similar to the situation in Japan. On consumer behavior, the study found that most Japanese retirees chose to live in condominium, in Chang Phuek, Santitham, and Sompert Market areas, and spend about 47,000 baht per month. In part of Quality of life, by comparison between living in Japan and living in Chiang Mai province, the quality of life in economic aspect was considered low in Japan and decent in Chiang Mai. Taking into account the social and environmental surroundings as well as the physical wellness, the Japanese retirees were of opinion that their quality of life in these three aspects was good when they were in Japan but was just average while living in Chiang Mai. Meanwhile, the assessment on satisfaction with long stay in Chiang Mai revealed that the Japanese retirees' satisfaction level was high with housing accommodation, but was moderate with public services, community environment, and communications.

Key words : behavior, quality of life, long stay, Japanese, Chiang mai

ที่มาและความสำคัญ

การพำนักระยะยาว หรือ Long Stay มีรูปแบบที่แตกต่างจากการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวทั่วไป กล่าวคือ มีลักษณะคาบเกี่ยวระหว่างการเดินทางย้ายถิ่นกับการท่องเที่ยว (สุดปรารถนา ดวงแก้ว, 2558) เป็นการดำรงชีวิตในต่างแดนเป็นระยะเวลาสั้น(ตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป) เน้นการใช้ชีวิตประจำวันเป็นหลัก ส่วนการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเสริม เกิดขึ้นมาจากประชากรในแถบตะวันตกและประเทศพัฒนาแล้วโดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่อยู่ในวัยหลังเกษียณ เนื่องจากมีเวลาที่สามารถจะไปพำนักยังต่างประเทศได้เป็นเวลานาน และส่วนใหญ่ยังคงมีรายได้จากเงินบำนาญ บำนาญ หรือประกันสังคมที่ได้รับหลังการเกษียณ รวมถึงเงินออมที่สะสมไว้ตลอดช่วงอายุการทำงาน จึงเป็นกลุ่มที่มีกำลังในการซื้อและจับจ่าย

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีสัดส่วนจำนวนประชากรผู้สูงอายุในอัตราที่สูงที่สุดในโลก ทำให้รัฐบาลมีภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลและการจัดสรรระบบบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจำนวนเงินที่สูง จึงมีการสนับสนุนให้ไปพำนักระยะยาวยังต่างประเทศ โดยได้จัดตั้ง Long Stay Foundation ขึ้นในปีพ.ศ.2535 (เฉลิมพล แจ่มจันทร์, 2554) เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆแก่ชาวญี่ปุ่นที่สนใจ สำหรับผู้สูงอายุญี่ปุ่นแม้จะมีรายได้จากเงินบำนาญ บำนาญจากระบบประกันสังคม หรือกองทุนบำนาญที่ได้จ่ายเงินสมทบในช่วงวัยทำงาน แต่ก็ยังเป็นจำนวน

เงินที่น้อยกว่าที่ได้รับในระหว่างที่ยังทำงาน ขณะที่ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีอัตราครองชีพสูง จากผลการวิจัยของ EIU (Economist Intelligence Unit) หน่วยงานวิเคราะห์เศรษฐกิจให้แก่นิตยสาร The Economist ประเทศอังกฤษ จัดอันดับให้เมืองโตเกียวประเทศญี่ปุ่นเป็นเมืองที่มีค่าครองชีพสูงเป็นอันดับ 1 ของโลกในปีพ.ศ.2554 และ 2556 ทำให้ผู้สูงอายุญี่ปุ่นต้องเผชิญกับปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ดังนั้นการที่ผู้สูงอายุญี่ปุ่นตัดสินใจเลือกที่ไปพำนักระยะยาวในต่างประเทศที่มีค่าครองชีพที่ต่ำกว่า มีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆที่เหมาะสมต่อการพำนักพักผ่อน เป็นการช่วยให้ระดับคุณภาพชีวิตภายหลังเกษียณดีขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สุขภาพกาย และสุขภาพจิต

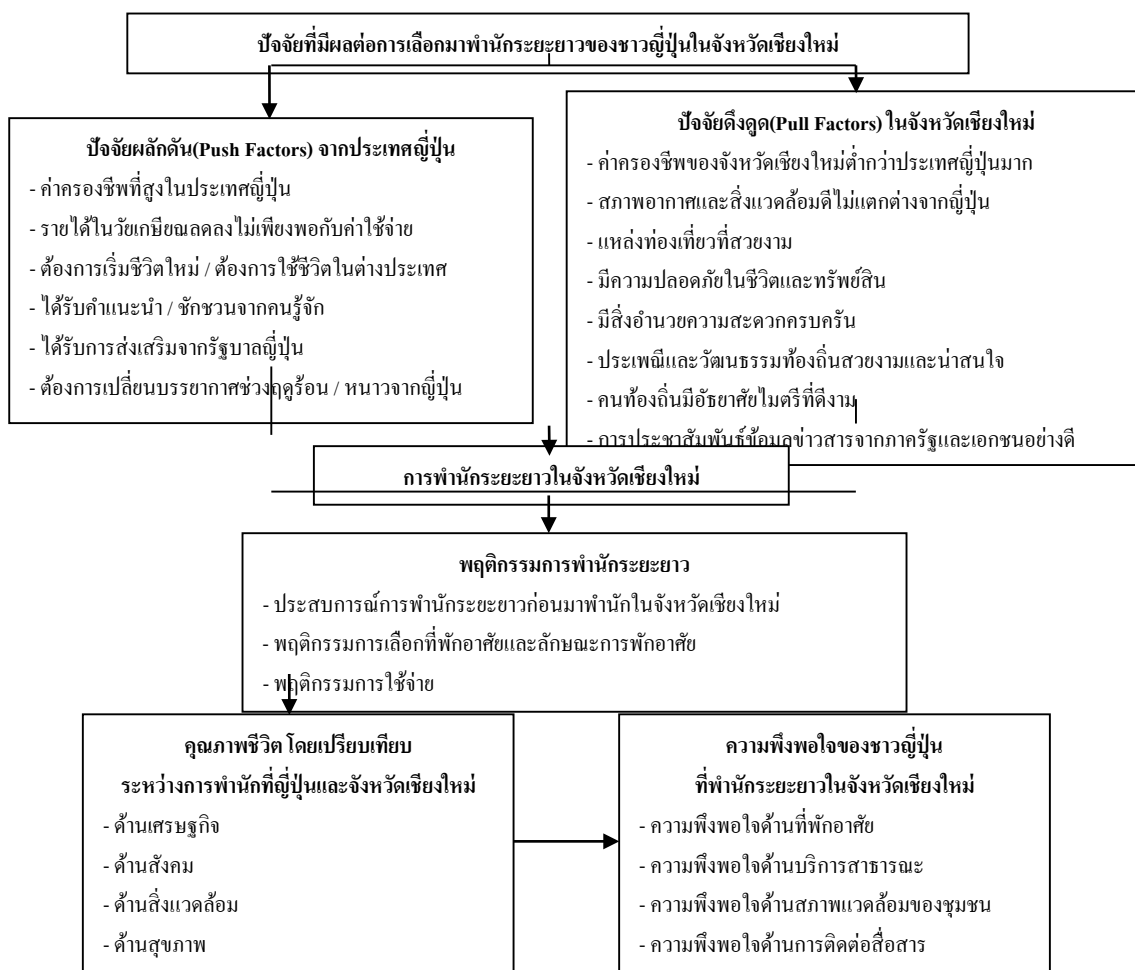
ผลการสำรวจปีพ.ศ.2554 โดย Long Stay Foundation ประเทศญี่ปุ่น (Long Stay Foundation Japan, 2554) ประเทศที่ชาวญี่ปุ่นนิยมไปพำนักระยะยาวที่สุด คือ มาเลเซีย ขณะที่ประเทศไทยในปีพ.ศ.2553 ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 3 ซึ่งเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมเลือกมาพำนักระยะยาว โดยปีพ.ศ.2556 มีชาวญี่ปุ่นพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ 3,109 คน เป็นอันดับ 3 ของประเทศ (แผนกกงสุล สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย, 2558) เนื่องจากปัจจัยทั่วไป เช่นความปลอดภัย สภาพอากาศที่เหมาะสม มีสถานที่สวยงามเพื่อการท่องเที่ยวจำนวนมาก ค่าครองชีพที่ไม่สูงจนเกินไป และผู้คนที่มีลักษณะเป็นมิตร (โมโมโกะ ทากิฮาระ, 2552) นอกจากนี้เชียงใหม่ยังเป็นจังหวัดศูนย์กลางของภูมิภาคที่มีความพร้อมในด้านการคมนาคม ระบบบริการทางสุขภาพ ที่สำคัญมีสถานกงสุลใหญ่ญี่ปุ่น ณ นครเชียงใหม่ ที่คอยให้ความช่วยเหลือชาวญี่ปุ่นที่มาพำนักหรือท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

จากความสำคัญดังกล่าว จังหวัดเชียงใหม่ควรจะมีการพัฒนาความพร้อมและศักยภาพในด้านต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุหรือวัยหลังเกษียณชาวญี่ปุ่นที่มีความสนใจการพำนักระยะยาวในต่างประเทศ รวมทั้งสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ เพื่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในการดึงเม็ดเงินรายได้จากการท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศ และประโยชน์ด้านความสัมพันธ์อันดีของทั้งสองประเทศที่มีมายาวนาน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นเลือกมาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่
- 2.วิเคราะห์คุณภาพชีวิตของชาวญี่ปุ่นที่มาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่
- 3.วิเคราะห์ความพึงพอใจของชาวญี่ปุ่นในการพำนักอาศัยในจังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดนี้เพื่อให้ทราบว่า ปัจจัยผลักดันจากญี่ปุ่นและปัจจัยดึงดูดของเชียงใหม่ใดที่ชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญเมื่อมาทำนแล้วมีพฤติกรรมในการทำนอย่างไร รวมทั้งคุณภาพชีวิตและความพึงพอใจของชาวญี่ปุ่นต่อการทำนระยะในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง เป็นชาวญี่ปุ่นวัยหลังเกษียณและมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ที่ทำนกระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสมาชิกของชมรมผู้ทำนกระยะยาวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 200 คน จากข้อมูลของแผนกกงสุล สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย พบว่ามีชาวญี่ปุ่นที่ทำนกระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ในปีพ.ศ.2556 จำนวน 3,109 คน ใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane โดยแยกเป็นกลุ่มตามระยะเวลาการทำนในจังหวัดเชียงใหม่แต่ละครั้ง ดังนี้ กลุ่มอยู่ระยะสั้น คือ ทำนในจังหวัดเชียงใหม่แต่ครั้งนี่ยังน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 55 ราย กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง คือ ทำนในจังหวัดเชียงใหม่แต่ครั้งนี้ 1 - 5 ปี จำนวน 104 ราย และกลุ่มอยู่

ระยะยาว คือ ฟานักในจังหวัดเชียงใหม่แต่ละครั้งมากกว่า 5 ปี จำนวน 41 ราย ซึ่งข้อมูลระยะเวลาในการฟานักแต่ละครั้ง ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการฟานักระยะยาวของชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นเลือกมาฟานักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) จากประเทศญี่ปุ่นที่กระตุ้นทำให้ชาวญี่ปุ่นวัยหลังเกษียณเกิดความต้องการเดินทางออกไปฟานักระยะยาวยังต่างประเทศ และปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ของจังหวัดเชียงใหม่ที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นวัยหลังเกษียณตัดสินใจเลือกมาฟานักระยะยาวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง โดยให้เรียงลำดับความสำคัญของปัจจัย จากมากไปหาน้อย (เริ่มจาก 1 = มีความสำคัญมากที่สุด) นำค่าคะแนนความสำคัญมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ สำคัญมากที่สุด ถึง สำคัญน้อยที่สุด รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมชาวญี่ปุ่นที่ฟานักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย ประสบการณ์การฟานักระยะยาว ประเภทที่พัก ทำเลที่พัก ผู้พักอาศัยร่วมพฤติกรรมค่าใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายในการครองชีพต่อเดือน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) นำเสนอในรูปแบบตารางความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage)

วิธีการศึกษาคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

วิเคราะห์คุณภาพชีวิตของชาวญี่ปุ่นที่มาฟานักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่โดยเปรียบเทียบกับ การฟานักในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับ ด้านเศรษฐกิจ วัตถุประสงค์และค่าใช้จ่าย โดยนำรายได้ และค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างมาจัดอันดับ 5 อันดับ ให้คะแนนแต่ละอันดับ นำคะแนนที่ได้มาคำนวณแล้วคิดเป็น ค่าร้อยละ (Percentage) ด้านสังคม วัดจากคุณภาพชีวิตที่ดีในการพักอาศัย ด้านสิ่งแวดล้อม วัดจากสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปราศจากมลภาวะของที่พักอาศัย ด้านสุขภาพ วัดจากการเข้าถึงบริการทางสาธารณสุข ความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองได้ ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น โดยคุณภาพชีวิตทั้ง 3 ด้าน ให้ตอบใช่ (1 คะแนน) / ไม่ใช่ (0 คะแนน) นำคะแนนที่ได้มาคำนวณแล้วคิดเป็นค่าร้อยละ (Percentage) แล้วรวมคะแนนคุณภาพชีวิตโดยถ่วงน้ำหนัก ดังนี้ คะแนนคุณภาพชีวิต = 0.4 (คะแนนด้านเศรษฐกิจ) + 0.15 (คะแนนด้านสังคม) + 0.15 (ด้านสิ่งแวดล้อม) + 0.30 (ด้านสุขภาพ) แบ่งคุณภาพชีวิตเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับดี ระดับปานกลาง และระดับต่ำ

วิธีการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

วิเคราะห์ความพึงพอใจของชาวญี่ปุ่นที่ฟานักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย ความพึงพอใจในด้านที่พักอาศัย ความพึงพอใจในด้านการเข้าถึงบริการสาธารณะ ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน ความพึงพอใจในด้านการใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร โดยการใช้คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert- scale แบ่งเป็น 5 ระดับ เรียงลำดับดังนี้ พึงพอใจมากที่สุด (5 คะแนน) ถึง พึงพอใจน้อยที่สุด (1 คะแนน) นำคะแนนความพึงพอใจในแต่ละด้านที่ได้มาวิเคราะห์เป็น 5 ระดับ ดังนี้ มีความพึงพอใจมากที่สุด - มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 72.50) มีอายุอยู่ในช่วง 61 – 70 ปี (ร้อยละ 48.00) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 68.00) มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 64.50) ขณะฟานักที่

ประเทศญี่ปุ่น ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ ห้างร้าน (ร้อยละ 45.50) พบข้อแตกต่าง คือ กลุ่มอยู่ระยะยาวมีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 71 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 39.03) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 71 ปีขึ้นไป นิยมใช้เวลาพำนักในจังหวัดเชียงใหม่แต่ละครั้งมากกว่า 5 ปี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)	กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (41 ตัวอย่าง)	รวม (200 ตัวอย่าง)
เพศ				
ชาย	63.64	76.92	73.17	72.50
หญิง	36.36	23.08	26.83	27.50
อายุ				
อายุ 51 -60 ปี	21.82	22.11	19.51	21.50
อายุ 61 – 70 ปี	52.73	48.08	41.46	48.00
อายุ 71 ปีขึ้นไป	25.45	29.81	39.03	30.50
สถานภาพการสมรส				
โสด	10.91	23.08	12.20	17.50
สมรส	65.45	68.27	70.73	68.00
แยกกันอยู่ / หย่าร้าง / หม้าย	23.64	8.65	17.07	14.50
ระดับการศึกษา				
ระดับมัธยมศึกษาหรือ เทียบเท่า	27.27	24.04	21.95	24.50
ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	61.82	63.46	70.73	64.50
ระดับปริญญาโทขึ้นไปหรือเทียบเท่า	10.91	12.50	7.32	11.00
อาชีพที่ประเทศญี่ปุ่น				
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	25.46	18.27	24.39	21.50
พนักงานบริษัทเอกชน / ห้างร้าน	45.45	46.15	43.91	45.50
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	10.91	19.23	12.19	15.50
รับจ้างแรงงาน	0.00	4.81	7.32	4.00
อื่นๆ	18.18	11.54	12.19	13.50

หมายเหตุ: ตัวเลขในตารางแสดงค่าร้อยละ

ที่มา: จากการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นเลือกมาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านปัจจัยค่าครองชีพที่สูงในประเทศญี่ปุ่น เป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ปัจจัยความต้องการเริ่มต้นชีวิตใหม่ในวัยหลังเกษียณหรือต้องการใช้ชีวิตในต่างประเทศ และ ปัจจัยด้านรายได้ในวัยเกษียณลดลงทำให้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ดังตารางที่ 2 โดยมีข้อแตกต่างรายกลุ่มคือ กลุ่มอยู่ระยะยาวนั้นให้ความสำคัญกับปัจจัยผลักดันด้านค่าครองชีพที่สูงในประเทศญี่ปุ่นเป็นหลัก (4.47 คะแนน จาก 5 คะแนน) ขณะที่กลุ่มอยู่ระยะสั้นและกลุ่มอยู่ระยะปานกลางให้ความสำคัญกับปัจจัยผลักดันด้านค่าครองชีพที่สูงในประเทศญี่ปุ่นใกล้เคียงกับความต้องการเริ่มต้นชีวิตใหม่หลังเกษียณ แสดงว่า 2 กลุ่มนี้ ไม่เพียงแต่ถูกผลักดันจากปัจจัยค่าครองชีพที่สูงในประเทศญี่ปุ่น ยังเป็นกลุ่มที่มีความต้องการเริ่มต้นชีวิตใหม่ในวัยหลังเกษียณหรือต้องการใช้ชีวิตในต่างประเทศควบคู่กันด้วย

ตารางที่ 2 คะแนนความสำคัญของปัจจัยผลักดัน (Push Factors) จากประเทศญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

ปัจจัยผลักดัน (Push Factors)	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะยาว (41 ตัวอย่าง)		รวม (200 ตัวอย่าง)	
	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ
1. ค่าครองชีพที่สูงในประเทศญี่ปุ่น	3.91	มาก	3.98	มาก	4.47	มากที่สุด	4.06	มากที่สุด
2. รายได้ในวัยเกษียณลดลง ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	3.00	ปานกลาง	3.07	มาก	3.60	มาก	3.16	มาก
3. ต้องการเริ่มชีวิตใหม่หลังเกษียณ / ต้องการใช้ชีวิตในต่างประเทศ	3.86	มาก	3.88	มาก	3.72	มาก	3.84	มาก
4. ได้รับคำแนะนำหรือชักชวนพำนักระยะยาวในต่างประเทศจากคนรู้จัก	2.42	ปานกลาง	2.11	ปานกลาง	2.05	ปานกลาง	2.18	ปานกลาง
5. ได้รับการส่งเสริมการพำนักระยะยาวในต่างประเทศจากรัฐบาลญี่ปุ่น	1.24	น้อย	1.31	น้อย	1.20	น้อย	1.27	น้อย
6. ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศช่วงฤดูร้อนหรือหนาวจากประเทศญี่ปุ่น	3.06	มาก	3.16	มาก	2.46	ปานกลาง	2.99	ปานกลาง

ที่มา: จากการศึกษา

ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) พบว่า ปัจจัยดึงดูดที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ ปัจจัยค่าครองชีพในเชียงใหม่ต่ำกว่าญี่ปุ่นมาก จะเห็นได้ว่าปัจจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยผลักดันด้านค่าครองชีพที่สูงในประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของจังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างจากที่ญี่ปุ่นมากนัก ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด (ตารางที่ 3) โดยมีข้อแตกต่างรายกลุ่มคือ กลุ่มอยู่ระยะสั้น ให้คะแนนความสำคัญปัจจัยด้านการที่จังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม อยู่ในระดับความสำคัญมาก แตกต่างจากกลุ่มอื่นซึ่งให้ปัจจัยนี้อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง แสดงว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามของจังหวัดเชียงใหม่ช่วยดึงดูดชาวญี่ปุ่นที่ต้องการพำนักระยะยาวในต่างประเทศซึ่งใช้เวลาในการพำนักแต่ละครั้งไม่เกิน 1 ปี สำหรับกลุ่มอยู่ระยะยาว ให้ความสำคัญปัจจัยด้านการมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับความสำคัญมาก แตกต่างจากกลุ่มอื่นซึ่งให้อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง เนื่องจากกลุ่มนี้จะใช้เวลาพำนักในจังหวัดเชียงใหม่แต่ละครั้งนานกว่ากลุ่มอื่น การพำนักในแหล่งที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจึงเป็นปัจจัยที่กลุ่มนี้ให้ความสำคัญเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3 คะแนนความสำคัญของปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ของจังหวัดเชียงใหม่ของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors)	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะยาว (41 ตัวอย่าง)		รวม (200 ตัวอย่าง)	
	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ
1. ค่าครองชีพของจังหวัดเชียงใหม่ต่ำกว่าประเทศญี่ปุ่นมาก	4.39	มากที่สุด	4.31	มากที่สุด	4.21	มากที่สุด	4.31	มากที่สุด
2. สภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมดี ไม่แตกต่างจากประเทศญี่ปุ่น	4.01	มากที่สุด	4.21	มากที่สุด	4.28	มากที่สุด	4.17	มากที่สุด
3. แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม	3.55	มาก	2.88	ปานกลาง	2.44	ปานกลาง	2.97	ปานกลาง
4. มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	2.99	ปานกลาง	2.73	ปานกลาง	3.29	มาก	2.92	ปานกลาง
5. มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน	2.43	ปานกลาง	2.24	ปานกลาง	2.82	ปานกลาง	2.41	ปานกลาง
6. ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสวยงามและน่าสนใจ	1.97	น้อย	2.36	ปานกลาง	2.06	ปานกลาง	2.19	ปานกลาง
7. คนท้องถิ่นมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีงาม	2.45	ปานกลาง	2.78	ปานกลาง	2.29	ปานกลาง	2.59	ปานกลาง
8. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ทั้งจากภาครัฐและเอกชนอย่างดี	0.72	น้อยที่สุด	0.99	น้อยที่สุด	1.11	น้อย	0.94	น้อยที่สุด

ที่มา: จากการศึกษา

พฤติกรรมในการพำนักระยะยาวของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

ประสบการณ์การพำนักระยะยาวก่อนมาพำนักในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การพำนักระยะยาวทั้งในต่างประเทศและในต่างจังหวัดของประเทศไทยมาก่อน เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มอยู่ระยะสั้น มีค่าร้อยละของผู้ที่มีประสบการณ์การพำนักระยะยาวในต่างประเทศมาก่อนมากที่สุด (ร้อยละ 29.09) ขณะที่กลุ่มอยู่ระยะปานกลางมีค่าร้อยละของผู้ที่มีประสบการณ์การพำนักระยะยาวในต่างจังหวัดมาก่อนมากที่สุด (ร้อยละ 17.31) แต่พบว่ากลุ่มอยู่ระยะยาวมีประสบการณ์การพำนักระยะยาวในต่างประเทศเป็นค่าร้อยละที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น (ร้อยละ 2.00) (ตารางที่ 4) และไม่มีผู้ที่มีประสบการณ์การพำนักระยะยาวในต่างจังหวัดก่อนมาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์การพำนักระยะยาวในต่างประเทศหรือในต่างจังหวัดมาก่อน จะนิยมใช้เวลาในการพำนักในจังหวัดเชียงใหม่แต่ละครั้งไม่เกิน 5 ปี

พฤติกรรมการเลือกที่พักอาศัยและลักษณะการพักอาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เลือกพำนักในคอนโดมิเนียม (ร้อยละ 39.00) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มอยู่ระยะสั้น ส่วนใหญ่เลือกพำนักในอพาร์ทเมนท์/แมนชั่น และคอนโดมิเนียม ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 36.36 และร้อยละ 34.55) กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง ส่วนใหญ่เลือกพำนักในคอนโดมิเนียม (ร้อยละ 50.00) รองลงมาเป็นบ้านเดี่ยวเช่า (ร้อยละ 25.00) ขณะที่กลุ่มอยู่ระยะยาว ส่วนใหญ่เลือกพำนักในบ้านเดี่ยวเช่า (ร้อยละ 34.15) จะเห็นว่าหากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาพำนักในจังหวัดเชียงใหม่มากขึ้น ก็จะมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเลือกประเภทที่พักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยวเช่าเพิ่มขึ้นสำหรับการเลือกทำเลของที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกพำนักบริเวณข้างเผือก - สันติธรรม - ตลาดสมเพชร (ร้อยละ 31.00) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มอยู่ระยะปานกลางเริ่มกระจายพำนักบริเวณรอบนอกตัวเมืองมากขึ้น สำหรับกลุ่มอยู่ระยะยาวนั้น ส่วนใหญ่พำนักบริเวณอ.สันทราย คิดเป็นร้อยละ 29.27 ส่วนลักษณะการพักอาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พำนักร่วมกับคู่สมรส (ร้อยละ 66.00) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

พฤติกรรมการพำนักระยะยาว	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)	กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (41 ตัวอย่าง)	รวม (200 ตัวอย่าง)
ประสบการณ์พำนักระยะยาวในต่างประเทศ				
ไม่เคย	70.91	78.85	95.12	80.00
เคย	29.09	21.15	4.88	20.00
ประสบการณ์พำนักระยะยาวในต่างจังหวัด				
ไม่เคย	89.09	82.69	100.00	88.00
เคย	10.91	17.31	0.00	12.00
ประเภทของที่พัก				
บ้านเดี่ยวเช่า	9.09	25.00	34.15	22.50
คอนโดมิเนียม	34.55	50.00	17.07	39.00
อพาร์ทเมนท์ / แมนชั่น	36.36	21.15	29.27	27.00
อื่นๆ	20.00	3.85	19.51	11.50
ทำเลที่ตั้งของที่พัก				
ข้างเผือก - สันติธรรม - ตลาดสมเพชร	41.82	30.77	17.07	31.00
ถนนห้วยแก้ว - นิมมาน	18.18	13.46	12.19	14.50
ฟ้าฮ่าม - อ.แมริม	7.27	17.31	9.76	13.00
พระสิงห์ - อ.เมือง	12.73	0.96	17.07	7.50
ริมเปิง	9.09	14.42	4.88	11.00

อ.สันทราบาย	3.64	10.58	29.27	12.50
อ.ทางดง	7.27	12.50	9.76	10.50
ลักษณะการพำนักในจังหวัดเชียงใหม่				
คนเดียว	23.64	25.96	17.07	23.50
คู่สมรส	69.09	67.31	58.54	66.00
บุตรหลาน /ญาติ	0.00	2.88	4.88	2.50
เพื่อน	7.27	3.85	0.00	4.00
แฟน	0.00	0.00	19.51	4.00

หมายเหตุ: ตัวเลขในตารางแสดงค่าร้อยละ

ที่มา: จากการศึกษา

พฤติกรรมการใช้จ่าย กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ก่อนเกษียณเฉลี่ยประมาณ 157,000 บาทต่อเดือน ขณะที่รายได้ปัจจุบัน(หลังเกษียณ)มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 85,000 บาทต่อเดือน ซึ่งลดลงจากรายได้เฉลี่ยก่อนเกษียณ ร้อยละ 45.98 โดยรายได้หลังเกษียณกลุ่มตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายพำนักในจังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยประมาณ 47,000 บาทต่อเดือน ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการพำนักที่ประเทศญี่ปุ่นเฉลี่ยประมาณ 103,000 บาทต่อเดือน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายในการพำนักในจังหวัดเชียงใหม่ต่ำกว่าที่ประเทศญี่ปุ่น (ลดลงร้อยละ 54.39) เมื่อพิจารณา รายกลุ่ม กลุ่มอยู่ระยะสั้นมีค่าใช้จ่ายพำนักในจังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ประมาณ 44,000 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 5) แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการพำนักในประเทศญี่ปุ่นกับในจังหวัดเชียงใหม่แยกตามระยะเวลา พำนัก พบว่า กลุ่มอยู่ระยะยาวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยการพำนักในจังหวัดเชียงใหม่ต่ำกว่าที่ประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด (ลดลง ร้อยละ 55.32) รองลงมาเป็นกลุ่มอยู่ระยะปานกลาง และกลุ่มอยู่ระยะสั้น (ลดลงร้อยละ 54.54 และร้อยละ 53.32 ตามลำดับ) สอดคล้องกับผลการศึกษาว่า กลุ่มอยู่ระยะยาวให้ความสำคัญที่สุดกับปัจจัยผลักดันด้านค่าครองชีพที่สูง ในประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นเมื่อการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ทำให้มีค่าใช้จ่ายลดลงมาก ทำให้พำนักในจังหวัด เชียงใหม่นานขึ้น

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยของรายได้ก่อน-หลังเกษียณ และ ค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในประเทศญี่ปุ่นและจังหวัดเชียงใหม่

รายได้ - ค่าใช้จ่าย (บาทต่อเดือน)	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)	กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (41 ตัวอย่าง)	รวม (200 ตัวอย่าง)
รายได้เฉลี่ยก่อนเกษียณอายุ	147,081.82	165,134.62	150,341.46	157,137.50
รายได้เฉลี่ยหลังเกษียณอายุ	89,454.55	88,326.92	70,048.78	84,890.00
ค่าใช้จ่ายขณะพำนักที่ญี่ปุ่น	94,767.27	107,255.77	101,512.19	102,644.00
ค่าใช้จ่ายขณะพำนักในเชียงใหม่	44,239.09	48,754.33	45,357.32	46,816.25

ที่มา: จากการศึกษา

คุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่นเปรียบเทียบระหว่างการพำนักในประเทศญี่ปุ่นและในจังหวัด เชียงใหม่

คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจขณะพำนักในจังหวัด เชียงใหม่ ระดับปานกลาง(65.50 คะแนน จาก 100 คะแนน) ดีกว่าขณะพำนักที่ญี่ปุ่น เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มอยู่ระยะยาวมีผลคะแนนคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจขณะพำนักในจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นจากขณะพำนักที่ ประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด (28.13 คะแนน) สอดคล้องกับผลการศึกษาปัจจัยผลักดันซึ่งกลุ่มอยู่ระยะยาวให้ความสำคัญ กับปัจจัยผลักดันด้านค่าครองชีพที่สูงในประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด ดังนั้นเมื่อการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ทำ ให้มีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจดีขึ้นจึงพำนักในแต่ละครั้งเป็นระยะเวลานานกว่ากลุ่มอื่น

คุณภาพชีวิตด้านสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าคุณภาพชีวิตด้านสังคมในระดับดี ทั้งขณะ พำนักที่ญี่ปุ่น(93.31 คะแนน) และในเชียงใหม่(73.63 คะแนน) แต่คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมขณะพำนักใน เชียงใหม่น้อยกว่าญี่ปุ่น ซึ่งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตด้านสังคมขณะพำนักในเชียงใหม่มากที่สุด คือ

ปัญหาทางด้านภาษาและการติดต่อสื่อสาร โดยกลุ่มอยู่ระยะยาวพบปัญหาการติดต่อสื่อสารมากที่สุด เนื่องจากพฤติกรรมของกลุ่มอยู่ระยะยาว จะเลือกพำนักอยู่รอบนอกตัวเมืองมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งชุมชนท้องถิ่นจะมีคนที่มีความรู้ด้านภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาอังกฤษน้อยกว่าในตัวเมือง จึงทำให้มีปัญหาในการติดต่อสื่อสาร

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ขณะพำนักในเชียงใหม่(64.25คะแนน)มีผลคะแนนน้อยกว่าขณะพำนักที่ญี่ปุ่น(90.00คะแนน) โดยกลุ่มอยู่ระยะปานกลางและกลุ่มอยู่ระยะยาวเห็นว่ามีความคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมขณะพำนักที่ญี่ปุ่นในระดับที่ดีกว่าขณะพำนักในเชียงใหม่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอยู่ระยะสั้นแม้คะแนนจะลดลงแต่ยังคงเห็นว่ามีความคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีทั้งที่ญี่ปุ่นและเชียงใหม่ โดยปัญหาสำคัญของคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมในเชียงใหม่ คือ ความแออัดของชุมชน ปัญหาการจัดการขยะ และการคมนาคมขนส่งไม่สะดวก

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง เห็นว่ามีความคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพขณะพำนักที่ญี่ปุ่น(96.75คะแนน) ดีกว่าเชียงใหม่(67.25คะแนน) โดยปัญหาสำคัญของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ คือ ขาดความไว้วางใจในสถานพยาบาลของจังหวัดเชียงใหม่ และความสะดวกในการเข้าถึงสถานพยาบาล

ตารางที่ 6 คะแนนคุณภาพชีวิตในการพำนักที่ประเทศญี่ปุ่นและจังหวัดเชียงใหม่ของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

คุณภาพชีวิต	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะยาว (41 ตัวอย่าง)		รวม (200 ตัวอย่าง)	
	คะแนน (100คะแนน)	ระดับ คุณภาพชีวิต	คะแนน (100คะแนน)	ระดับ คุณภาพชีวิต	คะแนน (100คะแนน)	ระดับ คุณภาพชีวิต	คะแนน (100คะแนน)	ระดับ คุณภาพชีวิต
ด้านเศรษฐกิจ								
ญี่ปุ่น	42.79	ปานกลาง	37.82	ต่ำ	32.68	ต่ำ	38.13	ต่ำ
เชียงใหม่	70.42	ดี	64.74	ปานกลาง	60.81	ปานกลาง	65.50	ปานกลาง
ด้านสังคม								
ญี่ปุ่น	94.32	ดี	93.63	ดี	91.16	ดี	93.31	ดี
เชียงใหม่	73.18	ดี	72.72	ดี	76.52	ดี	73.63	ดี
ด้านสิ่งแวดล้อม								
ญี่ปุ่น	90.91	ดี	88.46	ดี	92.68	ดี	90.00	ดี
เชียงใหม่	70.91	ดี	59.62	ปานกลาง	67.07	ปานกลาง	64.25	ปานกลาง
ด้านสุขภาพ								
ญี่ปุ่น	95.45	ดี	96.88	ดี	98.17	ดี	96.75	ดี
เชียงใหม่	70.00	ปานกลาง	65.38	ปานกลาง	68.29	ปานกลาง	67.25	ปานกลาง

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจของชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่

ความพึงพอใจด้านที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านที่พักอาศัยในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมในระดับมาก (3.50 คะแนน) โดยพึงพอใจมากในด้านของราคาที่พัก สภาพที่พัก และความปลอดภัยของสถานที่พัก แต่พึงพอใจปานกลางด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจด้านที่พักอาศัยในจังหวัดเชียงใหม่ของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

ความพึงพอใจด้านที่พักอาศัย	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะยาว (41 ตัวอย่าง)		รวม (200 ตัวอย่าง)	
	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ
1.ราคาค่าเช่าของที่พักในเชียงใหม่	3.65	มาก	3.64	มาก	3.71	มาก	3.66	มาก
2.สภาพของที่พักในเชียงใหม่	3.55	มาก	3.45	มาก	3.83	มาก	3.56	มาก
3.ระบบการรักษาความปลอดภัยของสถานที่ พักในเชียงใหม่	3.53	มาก	3.45	มาก	3.44	มาก	3.47	มาก
4.ความสะดวกในการเดินทางจากที่พักไปยัง แหล่งต่างๆ	3.29	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50	มาก	3.47	มาก	3.54	มาก	3.50	มาก

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจด้านบริการสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจด้านบริการสาธารณะภาพรวมในระดับปานกลาง(2.94 คะแนน) โดยพึงพอใจปานกลางในความสะดวกของการเดินทางทั้งในชีวิตประจำวันและท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะต่างๆ และการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐ แต่ไม่พึงพอใจในเรื่องอายุของวีซ่าที่ได้และความสะดวกในการขอต่ออายุวีซ่า (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ความพึงพอใจด้านบริการสาธารณะของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

ความพึงพอใจ ด้านการเข้าถึงบริการสาธารณะ	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะยาว (41 ตัวอย่าง)		รวม (200 ตัวอย่าง)	
	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ
1.ความสะดวกในการเดินทางทั้งใน ชีวิตประจำวันและการท่องเที่ยว	3.15	ปานกลาง	3.35	ปานกลาง	3.17	ปานกลาง	3.26	ปานกลาง
2.ความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ ต่างๆ	3.22	ปานกลาง	3.33	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง
3.อายุของวีซ่าที่ได้และความสะดวกในการขอ ต่ออายุวีซ่า	2.40	น้อย	2.34	น้อย	2.39	น้อย	2.37	น้อย
4.การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจาก ภาครัฐ	2.84	ปานกลาง	2.79	ปานกลาง	3.02	ปานกลาง	2.85	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.90	ปานกลาง	2.95	ปานกลาง	2.98	ปานกลาง	2.94	ปานกลาง

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนเชียงใหม่โดยรวมในระดับปานกลาง(3.30 คะแนน) โดยพึงพอใจมากในความเป็นมิตรไมตรีอัธยาศัยที่ดีของผู้นคนในจังหวัดเชียงใหม่และการอยู่ร่วมกับคนท้องถิ่นใน แต่พึงพอใจปานกลางในสิ่งแวดล้อม และสภาพสังคมของเชียงใหม่ สำหรับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินขณะพำนักในเชียงใหม่ นั้น กลุ่มอยู่ระยะสั้นและกลุ่มอยู่ระยะปานกลางพึงพอใจปานกลาง แต่กลุ่มอยู่ระยะยาวพึงพอใจมาก (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

ความพึงพอใจ ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะยาว (41 ตัวอย่าง)		รวม (200 ตัวอย่าง)	
	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ
1.ความเป็นมิตรไมตรี / อธิปไตยของผู้คนในจังหวัดเชียงใหม่	3.71	มาก	3.71	มาก	3.63	มาก	3.70	มาก
2.การอยู่ร่วมกับคนท้องถิ่น	3.49	มาก	3.54	มาก	3.54	มาก	3.53	มาก
3.ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินขณะพำนักในเชียงใหม่	3.33	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง	3.41	มาก	3.32	ปานกลาง
4.สิ่งแวดล้อมและมลภาวะในเชียงใหม่	2.98	ปานกลาง	2.94	ปานกลาง	2.93	ปานกลาง	2.95	ปานกลาง
5.สภาพสังคมของเชียงใหม่	3.02	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	2.95	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.31	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง	3.29	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง

ที่มา: จากการศึกษา

ความพึงพอใจด้านการติดต่อสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจด้านการติดต่อสื่อสารในระดับปานกลาง(2.95 คะแนน) โดยคะแนนความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้นสูงกว่าคะแนนความพึงพอใจการติดต่อกับหน่วยงานราชการ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความพึงพอใจด้านการติดต่อสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น

ความพึงพอใจ ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน	กลุ่มอยู่ระยะสั้น (55 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะปานกลาง (104 ตัวอย่าง)		กลุ่มอยู่ระยะยาว (41 ตัวอย่าง)		รวม (200 ตัวอย่าง)	
	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ	คะแนน (5 คะแนน)	ระดับ ความสำคัญ
1.การติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน	3.16	ปานกลาง	3.12	ปานกลาง	3.07	ปานกลาง	3.12	ปานกลาง
2.การติดต่อกับหน่วยงานราชการ	2.85	ปานกลาง	2.74	ปานกลาง	2.73	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.01	ปานกลาง	2.93	ปานกลาง	2.90	ปานกลาง	2.95	ปานกลาง

ที่มา: จากการศึกษา

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาปัจจัยที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นมาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจัยหลักต้นที่สำคัญคือ ค่าครองชีพที่สูงในญี่ปุ่น และปัจจัยดึงดูดที่สำคัญคือ ค่าครองชีพของเชียงใหม่ต่ำกว่าญี่ปุ่นมาก แสดงว่าเชียงใหม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าวได้ จึงควรใช้จุดเด่นดังกล่าวเป็นการดึงดูดชาวญี่ปุ่น นอกจากนี้ควรประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุให้มากขึ้นด้วย

2. จากการศึกษาวิเคราะห์คุณภาพชีวิต ปัญหาที่ชาวญี่ปุ่นเห็นว่าส่งผลกระทบต่อขณะพำนักในเชียงใหม่ เช่น ปัญหาด้านภาษาและการติดต่อสื่อสารโดยเฉพาะกับหน่วยงานราชการ จึงควรจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลให้ความช่วยเหลือโดยตรง คอยประสานงานกับหน่วยงานราชการอื่นๆ เพื่อลดปัญหาด้านภาษา ปัญหาความแออัดของชุมชน และการจัดการขยะ ควรมีการจัดสร้างแหล่งที่พักอาศัยสำหรับชาวญี่ปุ่น เพื่อจัดสภาพแวดล้อมให้มีความคล้ายคลึงกับที่ประเทศญี่ปุ่น ปัญหาการคมนาคมขนส่งไม่สะดวก ควรมีการปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนให้มีความมาตรฐานทั้งการบริการและตารางเวลาเดินรถ ปัญหาความสะดวกในการเข้าถึงและขาดความไว้วางใจใน

สถานพยาบาล สถานพยาบาลควรจัดให้มีล่ามภาษาญี่ปุ่นเพื่อช่วยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเข้ารับบริการทางการแพทย์ เป็นต้น

3. จากผลการศึกษาความพึงพอใจพบว่า ชาวญี่ปุ่นไม่พึงพอใจเรื่องอายุวีซ่าที่ได้รับมากที่สุด เนื่องจากเห็นว่าวีซ่าสำหรับผู้เกษียณอายุที่ต้องการพำนักระยะยาวในประเทศไทยมีอายุน้อยเกินไป (1 ปี) รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายอายุวีซ่า โดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ เพื่อดึงดูดใจและอำนวยความสะดวกแก่ชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวทั้งในเชียงใหม่หรือจังหวัดอื่นๆในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมพล แจ่มจันทร์. (2554). **ชุมชนชู้ย ไทยแลนด์**. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. 31(3), 1 – 2 : กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2554
- โมโมโกะ ทากิซาวะ. (2552). **คุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาว เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุดปรารถนา ดวงแก้ว. (2558). **การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่นวัยหลังเกษียณที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย**. วารสารญี่ปุ่นศึกษา. 31(2), 57 – 76 : 2558
- Long Stay Foundation Japan. (2007). **เกณฑ์ในการเลือกจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวของชาวญี่ปุ่น**. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม, 2558, จาก <http://www.longstay.or.jp/>